

ABO Energy Suomi Oy
Itämerentori 2
Helsinki

Viite: Tornimäen tuulivoimahanke, Padasjoen kunta

PERUSTELTU PÄÄTELMÄ YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

ABO Energy Suomi Oy on toimittanut 11.2.2025 Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen (ELY-keskukseen) ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, jäljempänä YVA-laki) mukaisen arviointiselostuksen (YVA-selostus), joka koskee Tornimäen tuulivoimahanketta Padasjoen kunnan alueella. YVA-selostuksessa esitetään tiedot hankkeesta ja vaihtoehtoista sekä arvio hankkeen ympäristövaikutuksista. YVA-selostuksen (7.2.2025) on laatinut hankkeesta vastaavan toimeksiannosta FCG Rakennettu Ympäristö Oy.

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta YVA-lain nojalla.

1 HANKETIEDOT

Hankkeen nimi, sijainti ja hankkeesta vastaava

Tornimäen tuulivoimahanke, Padasjoki.

Hankkeesta vastaava on ABO Energy Suomi Oy. Konsulttina ympäristövaikutusten arviointiselostuksen laatimisessa on toiminut FCG Rakennettu Ympäristö Oy.

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

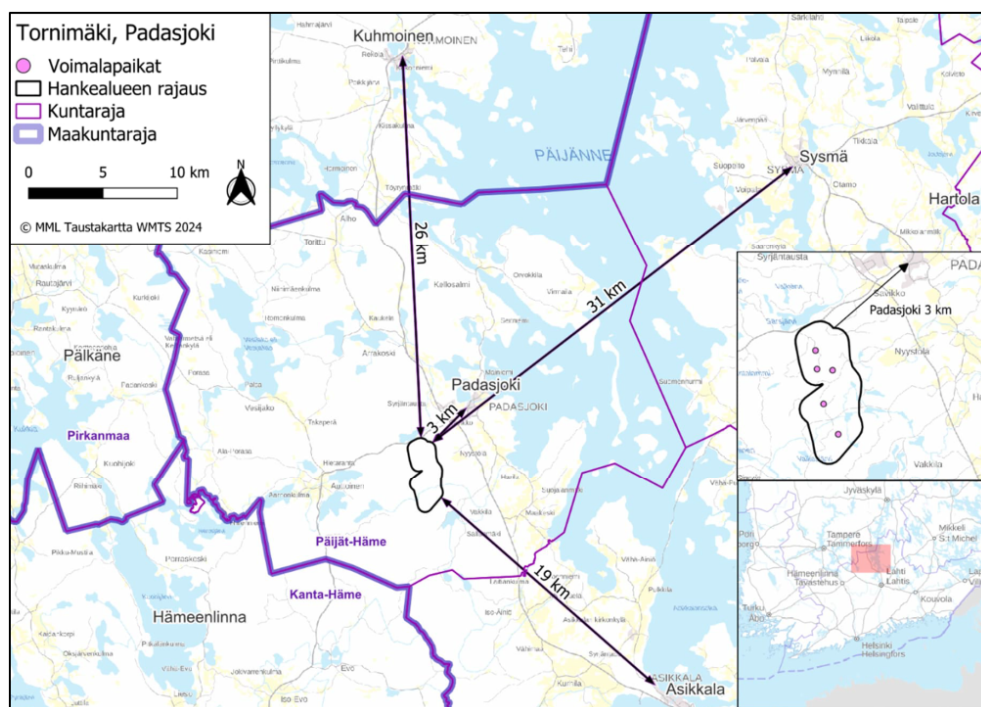
Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

ABO Energy Suomi Oy suunnittelee enintään viiden tuulivoimalan rakentamista Padasjoen kuntaan Tornimäen alueelle. Hankealue sijaitsee noin kolmen kilometrin etäisyydellä Padasjoen kunnan keskustaajamasta ja noin kuuden kilometrin etäisyydellä Auttoisten kylästä. Matkaa Asikkalan kunnanrajalle on noin viisi kilometriä.

Noin 830 ha laajuiselle hankealueelle suunnitellaan rakentaa enintään viisi tuulivoimalaa, joiden yksikkökoko on noin 6–10 MW ja tuulivoimapuiston kokonaisteho noin 36–50 MW. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on korkeintaan 290 metriä.

Hankkeen sähkönsiirtoa varten alueelle rakennetaan sähköasema ja liityntä tullaan toteuttamaan alueen itäosassa sijaitsevaan Elenia Oy:n 110 kV voimajohtoon. Hankealueen sisäinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapeleilla.

KUVA 1. Hankealueen sijainti Padasjoella (YVA-selostus, FCG).

Arviointiselostuksen mukaan YVA-menettelyssä tarkasteltavat vaihtoehdot ovat:

Vaihtoehto 0 (VE0): Hanketta ei toteuteta.

Vaihtoehto 1 (VE1): Hankealueelle rakennetaan enintään viisi uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 290 metriä ja yksikköteho noin 6–10 MW.

Sähkönsiirtoon tarvittavan sähköaseman sijainnille on kaksi vaihtoehtoa (VEA ja VEB):

Vaihtoehto VEA: Sähköasema sijoittuu Elenian 110 kV Lammi-Kuhmoinen -voimajohdon välittömään yhteyteen, alue on 2-luokan pohjavesialuetta.

Vaihtoehto VEB: Sähköasema sijoittuu keskemälle hankealuetta 2-luokan pohjavesialueen ulkopuolelle ja liittyminen Elenian 110 kV Lammi-Kuhmoinen -voimajohtoon tapahtuu noin 290 metrin 110 kV ilmajohtolla.

2 ASIAN VIREILLETULO

Hankkeesta vastaava saattoi hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn vireille toimittamalla ympäristövaikutusten arviointiohjelman yhteysviranomaiselle 30.4.2022. Arviointiohjelma oli nähtävillä 9.6.-31.7.2022 ja yhteysviranomainen antoi siitä lausuntonsa 2.9.2022.

Hankkeesta vastaava on toimittanut 11.2.2025 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen sen käsittelyä ja perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeen arviointimenettelyn tarve on määräytynyt YVA-lain nojalla tehdyn päätöksen perusteella (HAMELY/1413/2021).

3 ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Yhteysviranomainen tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 21.2. – 31.3.2025. Kuulutus ja arviointiselostus liitteineen julkaistiin ELY-keskuksen ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/tornimaentuulivoimaYVA. Ilmoitus kuulutuksesta toimitettiin Padasjoen ja Asikkalan kuntiin julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden esittämiseen tiedotettiin Padasjoen Sanomat ja Päijät-Häme -lehdissä viikolla 9 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa Padasjoen ja Asikkalan kunnanvirastoissa ja kuntien kirjastoissa. Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus 6.3.2025 Padasjoen kunnanviraston tiloissa.

4 ARVIOINTISELOSTUKSESTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Kuulutuksessa ja lehti-ilmoituksessa on kerrottu mahdollisuudesta esittää kirjallisia mielipiteitä arviointiselostuksesta. Yhteysviranomainen pyysi lisäksi lausunnot arviointiselostuksesta seuraavilta viranomaisilta: Padasjoen kunta, Asikkalan kunta, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Hämeen liitti, Hämeenlinnan kaupunginmuseo, Liikenne ja viestintävirasto Traficom, Päijät-Hämeen ympäristöterveys, Päijät-Hämeen pelastuslaitos,

Pohjois-Savon ELY-keskus, Puolustusvoimat, Suomen riistakeskus, Suomen metsäkeskus, Uudenmaan ELY-keskus ja Väylävirasto.

Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 10 lausuntoa ja 47 mielipidettä. Viranomaisten lausunnot toimitetaan kokonaisuudessaan ympäristöhallinnon verkkosivuille www.ymparisto.fi/tornimaentuulivoimaYVA. Annetut mielipiteet ja lausunnot on toimitettu tiedoksi hankkeesta vastaavalle. Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä.

Yhteenveto viranomaislausunnoista

Padasjoen rakennus- ja ympäristölautakunta kunnan ympäristöviranomaisena toteaa, että aiempi lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon kalasääsken osalta arviointiselostuksessa hyvin.

Selostuksessa esitetty näkemäalueanalyysi kertoo tuulivoimaloiden näkyvyyden värikoodeilla, jonka mukaan kaikki viisi voimalaa näkyvät laajasti keskustan alueelle. Sen sijaan tehdyistä havainnekuvista ei kaikilta osin havaitse tuulivoimaloiden sijoittumista olemassa olevaan maastoon ja maisemakuvaan. Kuvia tulee olla nykyistä esitettyä useammasta paikasta, lähialueella olevista matkailua palvelevista yrityksistä, tärkeistä matkailukohteista ja laajasti myös Päijänteeltä. Niissä tulee ottaa huomioon ympäristöministeriön ohjeistus (Maisemavaikutusten arviointi tuulivoima rakentamisessa, Ympäristöministeriön julkaisuja 2024:29 (Päivitys 2024)) kuvien ottamisesta.

Asikkalan ympäristölautakunta kunnan ympäristöviranomaisena toteaa, että tuulivoimahankkeen vaikutukset olisivat selvityksen mukaan Asikkalan kunnan alueella lähinnä maisemalliset. Maisemavaikutuksia on arvioitu esiintyvän Päijänteellä ja Pulkkilanharjulla. Vaikutukset eivät kuitenkaan ole merkittäviä. Lautakunnalla ei ole lausuttavaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Päijät-Hämeen liitto näkee hyvänä, että Tornimäen tuulivoima-alueen ympäristövaikutusten arviointiprosessi etenee. Alue on tunnistettu tuulivoimalle soveltuvaksi alueeksi Päijät-Hämeen käynnissä olevaa maakuntakaavaprosessia varten teetetyissä tuulivoimaselvityksissä. Alueelle suunnitteilla oleva viiden tuulivoimalan hanke on mahdollista toteuttaa ilman maakuntakaavassa osoitettua tv-aluemerkintää.

Lähimmäs hankealuetta sijoittuvan maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen osalta Päijät-Hämeen liitto pitää laaditun maisemavaikutusten arvioinnin johtopäätöksiä asianmukaisina. Sillä alueella erityispiirteissä korostuvat etenkin geologiset arvot. Päijänteen valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen kohdistuvien vaikutusten osalta maisemavaikutusten arviointi ja havainnekuvauspaikkojen sijainnit jättävät

tarkennustarpeita hankkeen myöhempiin vaiheisiin. Kun otetaan huomioon Kelventeen harjusaaren virkistyskäytön määrä ja saaren asema osana valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta, olisi havainnekuva myös Kelventeen rannasta aiheellinen.

Myös pohjavesiin kohdistuvien vaikutusten ehkäisyyn tulee kiinnittää erityistä huomiota hankkeen jatkosuunnittelussa. Sähköaseman osalta Päijät-Hämeen liitto pitää tarkasteltua sijoituspaikkavaihtoehtoa VEB parempana. Vaihtoehdossa VEB sähköasema ei sijoitu pohjavesialueelle.

Hämeen liitto lausuu, ettei sillä ole asiasta huomautettavaa.

Lahden museot alueellisena vastuumuseona toteaa, että muinaisjäännökset on selvitetty alueella riittävästi ja hankkeen vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön on esitetty perusteellisesti. Muinaisjäännökset muuttuvan maankäytön alueilla otettava huomioon myös rakentamisaikana siten, että ne ja niiden välitön lähialue ei vahingoitu. Tämä koskee erityisesti kohteita 1000046418 ja 1000054235, jotka sijoittuvat suunniteltujen rakenteiden välittömään läheisyyteen. Kyseiset kohteet tulee merkitä maastoon jo ennen rakennustöitä ja työ koneiden reitit, samoin kuin suunnitellut tiet on sijoitettava siten, etteivät kohteet vahingoitu rakentamisaikana. Jos kyseiset suojellut kohteet ovat vaarassa vahingoittua/tuhoutua, on ne arkeologisesti tutkittava ja dokumentoitava riittävällä tarkkuudella ennen rakentamistöiden aloittamista. Tutkimuksiin edellytetään muinaismuistolain (295/1963) 11 § momentin mukaista kajoamislupaa, jota haetaan Museovirastolta.

Selostuksessa on kattavasti tunnistettu suunnittelualueen ja lähialueen valtakunnalliset ja maakunnalliset kulttuuriympäristökohteet ja -alueet. Tuulivoimaloiden maisemavaikutuksia on tarkasteltu ohjeellisten etäisyysvyöhykkeiden mukaisesti. Maisemavaikutusten merkittävyyttä on arvioitu tarkastelemalla tuulivoimaloiden hallitsevuutta yleismaisemassa sekä tuulivoimahankkeen aiheuttaman muutoksen suuruutta nykyiseen maisemakuvaan verrattuna. Vaihtoehdossa VE1 tuulivoimalat muuttavat maisemaa voimaloiden välittömällä lähietäisyydellä noin kahden kilometrin etäisyydellä voimaloista paikoin melko suuresti.

Ympäristövaikutusten arviointi on rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta riittävä. Visuaalisia vaikutuksia voidaan parhaiten suunnitella ja lieventää voimaloiden sijoittelulla ja voimaloiden kokoon puuttumalla. Museon näkemyksen mukaan nämä maisemavaikutusten lieventämistoimenpiteet tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa.

Hämeenlinnan kaupunginmuseo Kanta-Hämeen alueellisena vastuumuseona toteaa, ympäristövaikutusten arviointi rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta on riittävä eikä alueellisella vastuumuseolla ole huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiselostukseen.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat - vastuualueen ympäristöterveydenhuoltoyksikkö pitää tarpeellisena varautua jatkosuunnittelussa välkehaittojen vähentämiseen ainakin niiden voimaloiden suunnittelussa, joista aiheutuu ohjearvojen ylityksiä lomarakennuksille, koska välkettä vähentävän puuston pysyvyyttä ei voida taata.

Melu- ja välkemallinnukset tulee tarkistaa, mikäli kaavoitusvaiheessa tai rakennuslupaa haettaessa todellinen voimalamalli muuttuu teknisiltä ominaisuuksiltaan siten, että sillä voi olla vaikutusta melun tai välkkeen leviämiseen. Tarvittaessa hankkeelta tulee edellyttää ympäristölupaa, mikäli kaavamääräyksissä tai rakennusluvassa ei voida asettaa riittäviä ehtoja melu- ja välkehaittojen estämiseksi. Tarvittaessa tulee mittauksin ja selvityksin varmistaa, ettei terveyshaittoja aiheudu.

Aktiivinen, oikea-aikainen, monikanavainen ja säännöllisesti toistuvaa tiedottaminen ja vuoropuhelu vaikutusalueen asukkaiden ja loma-asukkaiden kanssa on tarpeellista, jotta he ovat tietoisia kulloisistakin rakentamisen aikaisista toimenpiteistä, niiden kestosta sekä miten haittoja aiotaan ehkäistä. Arviointiselostuksessa ehdotettu ihmisiin kohdistuvien vaikutusten seuraaminen asukaskyselyllä hankkeen valmistumisen jälkeen on suositeltavaa.

Päijät-Hämeen ympäristöterveys toteaa, että selostuksessa on selkeästi esitetty hankkeen vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön. Välkevaikutusten arvioinnissa käytetyn Ruotsin vuotuisen 8 tunnin ohjearvo ylittyy kahden lomarakennuksen kohdalla. Hankkeessa tulisi jatkossa varautua välkehaittojen minimointiin vähintään näiden välkevaikutuksia aiheuttavien voimaloiden osalta. Tuulivoimaloiden aiheuttamaan meluun voidaan vaikuttaa merkittävästi esimerkiksi erilaisilla laparatkaisuilla. Käytettävissä olevat tekniset ratkaisut on otettava huomioon jatkosuunnittelussa toiminnan aiheuttaman melun minimoimiseksi, vaikka ohjearvoja alueella ei alittaisivatkin.

Selostuksessa on esitetty, että alueen ympäristöhäiriöiden tilannetta seurattaisiin asukaskyselyllä kaksi vuotta toiminnan alkamisen jälkeen. Tämä on perusteltu ja kannatettava esitys myös terveydensuojelun näkökulmasta. Melun osalta hankealueella olisi hyvä tehdä voimaloiden käyttöönoton jälkeen tarkentavia melumittauksia lähimmissä altistuvissa kohteissa. Mittauksilla varmistettaisiin melumallinnuksen paikkansapitävyys sekä olosuhde, josta ei aiheudu terveyshaittoja lähimmissä kohteissa.

Hankkeeseen liittyvistä asioista on tarpeellista kohdentaa alueen asukkaille säännöllistä, avointa ja proaktiivista tiedottamista sekä varata vuorovaikutusmahdollisuuksia useammassa eri kanavassa. Tuulivoimaloiden osalta erityisesti niiden rakentamisvaihe on elinympäristössä laajasti näkyvää, josta olisi perusteltua viestiä hyvissä

ajoin. Hankkeessa olisi myös otettava huomioon, että alueella on runsaasti loma-asutusta, jossa muutokset ja häiriöt elinympäristössä koetaan usein voimakkaammin kuin vakituksessa asumisessa.

Uudenmaan ELY-keskuksen liikennevastuualue toteaa, että arviointiselostuksessa on kiitettävästi kuvailtu voimala-alueen lähiympäristön liikenteen nykytilaa huomioiden liikennemäärät ja hankkeen liikenteelliset vaikutukset. Jatkotarkastelussa on syytä tunnistaa mahdolliset parantamistoimenpiteitä (mukaan lukien liittymien leventämiset tai puiden kaadot) vaativat maantieliittymät. Reittejä suunniteltaessa tulee kiinnittää huomiota myös käytettävien väylien kuntoon ja kantavuuteen. Hankkeen tarkentuessa esimerkiksi maa-ainesten kuljetuksen osalta, on liikennemääriä perusteltua edelleen vielä tarkentaa. Maa-aines- ja betonikuljetuksilla on erikoiskuljetusten lisäksi merkittävä vaikutus liikenteen näkökulmasta erityisesti, jos maa-aines- ja betonikuljetukset tulevat hankealueen ulkopuolelta.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousyksikkö yleistä kalatalousetua valvovana viranomaisena yhtyy arviointiselostuksen päätelmiin siitä, että kohdealue on kalataloudellisesti vähämerkityksellinen, eikä hankkeella ole tähän vaikutusta.

Yhteenveto mielipiteistä teemoittain

Yleistä

Arviointiselostuksen sisältöön ja tekniseen laatuun mielipiteissä on suhtauduttu vaihtelevasti. Hankkeen vaikutuksia on mielipiteiden mukaan tarkasteltu lähtökohtaisesti monipuolisesti. Eräissä mielipiteissä selvitystä on pidetty puolueellisena. Erään mielipiteen mukaan selostus on haittavaikutuksia systemaattisesti vähättelevä ja harhaanjohtava. Eräissä mielipiteissä on todettu, että arviointiselostus on yksipuolinen hankevastaavan näkemys ja menettely kokonaisuudessaan näennäistä asioiden selvittelyä. Erässä mielipiteessä on katsottu, että selostuksessa vähätellään haittoja ja suurennellaan hyötyjä. Puutteiden johdosta selostus ei näin ollen täyttäisi sille asetettuja vaatimuksia.

Palautteissa on kiinnitetty huomiota myös selostuksen epätarkkuuksiin, arvioinnin puutteisiin ja epävarmuustekijöihin. Esitetyn näkemyksen mukaan selostuksesta ei saa realistaista kuvaa hankkeen vaikutuksista. On myös todettu, että selostus liitteineen on satoja sivuja pitkä ja siihen perehtyminen vaatii runsaasti aikaa.

Mielipiteissä on tuotu esille, että kansalaisten kanssa ei ole järjestetty aitoa vuorovaikutusta. Eräissä mielipiteissä on paheksuttu sitä, että pidetyssä yleisötilaisuudessa kysymykset piti kirjoittaa sähköisesti, vaikka osalla yleisöstä ei edes ollut sopivaa puhelinta menettelyä varten.

Useissa mielipiteissä on otettu kantaa vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuuteen. Useissa kannanotoissa on suhtauduttu

kielteisesti toteuttamisvaihtoehtoon VE1. Vastustusta on perusteltu mielipiteissä erilaisin perustein.

Hanke- ja nykytilakuvaus

Mielipiteessä on muistutettu, että hankkeen vaihtoehtotarkastelu on jäänyt riittämättömäksi, koska se ei tarjoa konkreettisia vaihtoehtoja vaikutusten lieventämiseksi esimerkiksi voimaloiden kokoluokkaa koskevin vertailuin.

Selostuksessa ei ole oikealla tavalla kuvattu loma-asuntojen ja loma-asukkaiden määrää ja merkitystä alueelle. Asutuksen ja väestön suhteen olisi tullut mainita kunnassa vakituisesti aikaa viettävien kausiasukkaiden määrä, joka tällä hetkellä on jo reilusti yli 10 000. Ainakin yksi vakituinen asunto on merkitty selostuksessa virheellisesti lomakiinteistöksi.

Lähimpien asuntojen etäisyydet voimaloista tulisi esittää karttapiirroksissa. Erässä mielipiteessä todetaan, että suunnitelluista voimaloista on alle 1,5 kilometrin etäisyydellä asutusta, jota ei ole selvityksessä otettu huomioon. Kuvaus muuttolintujen reiteistä on virheellinen ja perustuu oletuksiin.

Hankkeen teknisestä kuvauksesta ei käy selvästi ilmi, millaisista hydraulikkaöljymääristä voimaloiden kohdalla todellisuudessa olisi kyse, ei myöskään se, olisiko käytössä voimakkaana kasvihuonekaasuna tunnettu SF6-kaasu.

Vaikutusten arvioinnista

Sosiaaliset vaikutukset

Useissa mielipiteissä asukaskyselyn toteutusta on pidetty epäonnistuneena, koska kyselykirjeet eivät olleet saavuttaneet läheskään kaikkia vaikutusalueella asuvia. Myös kysymyksen asettelua on pidetty yksipuolisena ja liian suppeana. Hanketoteuttajan tekemän kyselyn korkea vastausaktiivisuus ja tulokset kertovat asukkaiden huolesta, epävarmuudesta ja epätietoisuudesta.

Selostuksessa ei myöskään ole riittävästi tunnistettu tuulivoimaloiden haitallista vaikutusta lähistön asukkaisiin ja heidän kiinteistöjen arvoon. Voimalat tuovat myös riskin poikkeusoloissa. Asuntoihin ja lomarakennuksiin suunniteltua suojaetäisyyttä on pidetty riittämättömänä. Kiinteistöjen käyttömahdollisuudet ja matkailuelinkeinon harjoittamisen edellytykset on katsottu heikentyvän.

Ulkomaiset tutkimukset antavat selkeää näyttöä tuulivoimahankkeiden negatiivisesta vaikutuksesta kiinteistöhintoihin. Tuulivoimalat aiheuttavat kiinteistön arvon romahduksen. Vaikutuksia lähialueen kiinteistöjen käyttöön ja taloudelliseen arvoon tulee tarkastella kiinteistökohtaisesti. On korostettu, että lähimmän rakentamattoman rakennuspaikan etäisyys voimalasta on noin yksi kilometri. On arvioitu, että hankkeen toteutuessa vapaa-ajan viettäjät hakeutuvat hiljalleen muualle, eikä kuntaan ei tule uusia veronmaksajia.

Aluetalous:

Useassa mielipisteessä on katsottu, että taloudelliset hyödyt on arvioitu liian suureiksi. Tuulivoimalaa tarjoavat työtä alueelle hyvin rajoitetusti. Selostuksessa kuvatut työllistämisaikutukset vaikuttavat epärealistisilta. Kiinteistöverotulot on yliarvioitu. Yhteisöverotuotto ei tule toteutumaan läheskään arvioidun suuruisena. Loma-asutuksen aluetaloudellista merkitystä ei arvioinnissa ole tunnustettu.

Hankkeen on katsottu heikentävän mahdollisuutta kehittää luontomatkailua ja mökkivuokrausta alueella. Alueen luontomatkailu perustuu luonnossa koettaviin elämyksiin ja aktiviteetteihin sekä usein myös kauniiden maisemien ihailuun ja luonnonrauhasta nauttimiseen. On korostettu hankkeen matkailuelinkeinolle aiheutuvaa haittaa. Hanke ei edistä kunnan elinvoimaisuutta eikä omavaraisuutta. Voimaloiden rakentaminen heikentää selvästi kunnalle tärkeän matkailuelinkeinon vetovoimatekijöitä eli luontoa, erämaisia maisemia ja hiljaisuutta. On myös katsottu, että hankkeen merkitys energiahuollon ja kansantalouden kannalta on merkityksetön.

Luonto:

On korostettu, että kalasääsket pesivät Vesijako-järven saarella Selkä-Kaitanossa sekä Auttoisten Kauttisjärven. Porsaan puoleisen rannan läheisyydessä. Myös kaakkuri ja laulujoutsen pesivät alueella. Maakotkan pesä on 2 km säteellä tuulivoimalan hankealueesta. Eräässä mielipiteessä on esitetty, että Evon alueella ja Arrakosken Myllyjärvellä pesii merikotka.

Kurkien valtakunnallinen päämuuttoreitti kulkee syksyisin Päijänteen länsilaitaa myötäillen ja suoraan Tornimäenkin yli. Viime syksynä lensi parvessa yli 1000 kurkea. Isojen huoltoteiden rakentaminen karkottaa useita lintulajeja. Hankealueen koillisosassa metsäautoteillä on havaintoja saukon jälkistä lähinnä olevien ojien lähistöillä ja hankealueen koillisosan tuntumassa Mustarimmi-lammella.

On myös muistutettu, että hanke aiheuttaa erittäin merkittäviä haittoja luonnolle ja metsille jo ennen voimaloiden käyttöönottoa. Vaikutukset eräille lajeille saattavat olla jopa merkittäviä. On korostettu vaikutusta kanalinnuille ja muille reviirilinnuille. Tornimäen suunniteltu voimala 5 on juuri teerien soidinalueella ja samalla alueella on metson reviiri. Voimalat vaarantavat myös kahlaajien syysmuuttoa.

Suunniteltu hankealue sijaitsee erityisten suojelutoimialueiden keskellä vaikuttaen suojeltaviin kohteisiin monin tavoin. Hankkeen on katsottu rikkovan luonnon ekologisia yhteyksiä. Natura-arviointeja ja linnustoselvityksiä on pidetty puutteellisina. Riippumattoman luontokartoittaja tulee tarkastaa luontokartoitusten tiedot.

Edelleen on jäänyt jossain määrin epäselväksi, löytyykö tuulivoimala-alueella lisää harvinaisia lajeja tai luontotyyppejä. Sudenkorennot on jäänyt selvittämättä ja alueelta tulisi selvittää tarkemmin hyönteislajistoa.

Viitasammakon esiintyminen tulee selvittää. On muistutettu, että kirjoverkkoperhonen on luontodirektiivin laji ja kirjoverkkoperhosen esiintyminen tulee selvittää paremmin. Lepakoiden passiiviseuranta olisi aiheellista tehdä pidempiä aikoja. Mikäli hanke viivästyy, eläimistön kuvaus pitäisi päivittää kaikilta osin.

Maisema:

Useissa mielipiteessä on katsottu, että hanke aiheuttaa kulttuurimaiseman pilantumista tai pilaantumisen liiallisen riskin. Voimaloiden suunniteltu kokoluokka on aivan liian suuri ja voimaloiden laaja-alaiset ympäristövaikutukset ovat visuaalisia. Voimalat on kuvattu välkkyviksi pyöriviksi rumiluksiksi ja rumiksi järkyttäviksi jättiläisiksi. Voimalat hallitsevat maisemaa ja taivasta.

Maisemavaikutusten arviointiin on katsottu liittyvän lukuisia laiminlyöntejä. Maisemavaikutuksia on arvioitu puutteellisesti eikä maisematyypeille ole annettu riittävää merkitystä. Maisemavaikutus on muutoksen suuruudeltaan ja merkitykseltään suuresti kielteinen.

Tuulivoimalat pilaavat Auttoisten kylän perinnemaisemat. Auttoisten kylä on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö ja yhdessä läheisen Vesijaon kylän kanssa Auttoinen muodostaa myös valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen. Alueen kulttuurihistoriallinen maalaismaisema on uhattuna. Kylän historiallista arvoa ja perinnemaisemaa ei ole otettu huomioon riittävällä laajuudella.

Päijänteen kansallismaisemaa hanke muuttaa olennaisesti ja sen merkitystä selostuksessa on tarkoitushakuisesti vähätelty. Päijänteen selkäalueiden maisema-alueille kohdistuvat vaikutukset pääosin sivuutetaan. Päijänteen ranta-alueiden ja avoimien selkien sivuuttaminen visualisoinneista on ilmeinen merkittävä virhe. Myöskään eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia Päijänteelle ei ole arvioitu asianmukaisesti. Eri voimalaryhmien yhteisvaikutukset on selvitettävä kattavasti.

Maakunnallisesti arvokas Paliita-Tylläänmäki sijaitsee myös erittäin lähellä suunniteltu hankealuetta. Maisemavaikutuksia syntyy myös Evon ympäristön retkeilyalueelle. Särjäjärven kannalta kielteinen maisemahaitta on erittäin suuri.

Maiseman muutosta esittäviä havainnekuvia on pidetty epäonnistuneina, puutteellisina, valikoivina, vääristävinä ja harhaanjohtavina. Kuvista puuttuvat voimaloiden roottorit. Havainnekuvat on laadittu nykyisten ohjeistuksen vastaisesti. Havainnekuvien esittäminen useasta kuvasta kootun 180 asteen panoraamakuvan muodossa vääristää perspektiiviä ja häivyttää voimaloiden näkyvyyttä kuvissa. Maisemavaikutusten suuruutta ei pysty muodostamaan esitetyistä kuvista. Kuvauspaikat ja kuvien asemointi on valittu huonosti. Korkeat voimalat näkyvät varmasti kauemmas kuin mitä selostuksessa on nyt arvioitu. Maisemavaikutukset tulisi arvioida uudelleen.

Lentoestevaloja esittäviä kuvia on pidetty myös epäonnistuneina. Voimalat muuttaisivat maisemaa peruuttamattomasti paitsi päivä- myös yöaikaan. Pahimmillaan suurteholedit näkyvät avarassa järvimaisemassa jopa kymmenien kilometrien päähän. Sammutettavat ja vain tutkahavainnon myötä syttyvät lentoestevalot olisivat lievä parannus voimaloiden yöaikaiseen häiritsevyyteen. Selostuksen puutteena on, että siinä ei ole käsitelty lentoestevalojen valaistusvaikutusta luontoon.

Voimaloiden rakenteet olisivat täysin poikkeuksellisia alueen luonnonympäristössä ja näkyisivät laajalle, erityisesti Päijänteen vesistöalueille, mikä korostaa hankkeen merkittäviä maisemallisia vaikutuksia. Voimalat tulisivat näkymään äärimmäisen häiritsevällä tavalla kauneimmalle osalle Päijännettä. Maisemavaikutus kohdistuu hyvin laajasti kansallispuiston Padasjoella sijaitsevalle alueelle, niin vesialueille kuin myös kansallispuiston rannoille ja korkeimmille mäenhuipuille. Päijänteeltä ei ole havainnekuvia lainkaan, vaikka ne olisivat tärkeitä. Havainnekuvia on ehdotettu otettavaksi muun muassa Nyystölänlahdelta, Padasjoenselältä ja Kelventeeltä. Myös Metsolantien varrelta, missä vakituisia asukkaita on kymmenkunta, tulisi olla havainnekuvia.

Virkistys:

On korostettu, että tuulivoimapuisto tulisi olemaan lähellä Evon ja Taruksen retkeilyalueita ja Kelventeen kansallispuistoa. Hanke vaikuttaisi noin tuhannen ihmisen vapaa-ajan viettoon haitallisesti. Alueella on aina ollut keskeistä luonnon rauha ja hiljaisuus. Hanke vaikuttaisi matkailun vähentymiseen ja pilaa metsästysmaastot. On muistutettu Päijänteen ja Kelventeen saaren matkailullista merkitystä.

Hanke on nähty olevan ristiritiiridassa Padasjoen kuntastrategian kanssa, joka perustuu maiseman ja matkailijoiden kunnalle tuottamaan tulonmuodostukseen. Tuulivoimalahankkeet pirstovat ekologiset yhteydet ja reitit eri alueiden välillä ja vievät toteutuessaan pohjan myös Evon luontomatkailun kaavoitussuunnitelmilta.

Pohjavedet:

Pohjavesien osalta on esitetty, että alueella tehtävät kaivutyöt ja maansiirtotyöt vaikuttavat veden laatuun, veden virtaukseen ja lisäävät muun muassa öljyjen, sammutusvaahtojen ja mikromuovien kulkeutumisen riskiä pohjaveteen. Selostuksessa ei ole käsitelty räjäytysten riskeistä alueen pohjavesille. Erityisen kielteisesti on suhtauduttu sähköaseman ja sen vaatiman tieyhteyden rakentamiseen pohjavesialueelle, jossa ojien ja syvien istutuskouppien kaivamista on hakkuuilmoitus päätöksessä metsäviranomaisten toimesta rajoitettu.

Myös tuulivoimalan sijainti pohjavesialueen reunassa on kyseenalaistettu. Reuna-alueella kaivaminen voi johtaa pohjaveden purkautumiseen ja pohjaveden pinnan laskuun. Vikaantuneesta voimalasta voi hydraulikkaöljyä päätyä tuulen vaikutuksesta etäälle voimalasta.

Pilaantuneen pohjaveden puhdistaminen on vaikeaa ja voi olla käytännössä mahdotonta.

Pintavedet

Mielipiteissä on muistutettu, että alueella on runsaasti pienvesiä, kuten noroja ja lampia. Näiden ekologinen tila vaarantuu suurten maansiirtotöiden irrottaman humuksen ja muun maa-aineksen valuessa näihin pienvesistöihin. Haittavaikutus niihin on suuri. Selostuksessa pintavesien valumasuunnat on esitetty ylimalkaisesti.

Melu ja välke:

Tuulivoimalat on koettu lähistöllä asuvia ihmisiä häiritseviksi. Hankkeessa on syytä noudattaa erityistä varovaisuutta, sillä tuulivoimaloiden melu ja välke voivat vaikuttaa merkittävästi alueen asukkaisiin, vapaa-ajan asukkaisiin sekä alueen luontoon ja matkailuun. Jatkuva, osin matalataajuinen melu, on hiljaisessa luontomaisemassa suuri negatiivinen muutos. Melun raja-arvojen osalta on myös esitetty, että toiminnan desibelirajat on syytä asettaa asumisterveysrajojen (30 dB) mukaisesti.

Eräässä mielipiteessä on katsottu, että melun suomalaisessa mallintamisessa on selkeitä puutteita. Melumallinnukset ovat virheellisiä, koska mallinnukset tehty pienemmillä voimaloilla. Mallinnukset sisältävät paljon epävarmuuksia. Melumallinnukset pitää tarkastaa ennen rakentamispäätöstä oikeilla voimalatyypeillä. Koska todellinen melutilanne selviää vasta kun voimalat on otettu käyttöön, tulee asiassa noudattaa varovaisuusperiaatetta.

Suomessa on esimerkkejä tilanteista, joissa tuulivoimaloiden todelliset melutasot ovat ylittäneet ennustetut arvot ja aiheuttaneet merkittäviä haittoja asukkaille. Matalataajuinen melu haittaa terveyttä monin tavoin. Selostuksessa tuulivoimalan melun lähtötasoksi on mainittu 106,9 dB mutta laitevalmistaja ilmoittaa kotisivuillaan melun lähtötasoksi 107,8 dB.

On muistutettu, että tuulensuunta vaikuttaa olennaisesti voimaloiden tuottaman melun suuruuteen ja pelätty, että etenkin T5 voimalan ääni tulisi olemaan suurempi ja häiritsevämpi kuin teoreettisesti tehty meluselvitys antaa ymmärtää. Voimaloiden sijoittuminen lähelle toisiaan lisää turbulenssia ja melua. Järvialueilla vesi kantaa ääntä. Voimalat pitävät ujeltavaa ääntä. Infraääni aiheuttaa ihmisille erilaisia terveysvaikutuksia. Välkehaitta voimalasta 4 Iso-Palittijärven rannalle on täysin varmaa. Samoin välke- ja meluhaitta on olemassa Valkeajärven rannalla.

On katsottu, että riski melurajojen ylittymisestä on suuri mallinnuslaskelmien pohjalta. Hanketoimijalta tulisi edellyttää suunnitelmaa siitä, kuinka tuulivoimaloiden käyttöä tarvittaessa säädellään, jos melurajat mallinnuksista huolimatta ylittyvät.

Rakennettu kulttuuriympäristö

On kannettu huolto siitä, että muinaisjäännösten suojelua ei oteta huomioon, jos huoltoteiden rakentamislinjoja muutetaan. Mahdollinen nosturin kaatuminen muinaisjäännöksen päälle tulee arvioida. Rakentamisaikainen kulku Punssarin muinaiskohteen läpi kulkevan tien kautta tulee minimoida. Jos maa-aines tullaan ottamaan joko kokonaan tai osittain hankealueella olevalta Walleniuksen (Savolan) sorakuopalta, sieltä hankealueelle ajo on oletettavasti järkevämpää Kymin metsätien kautta, koska ajomatkat ovat lyhyemmät hankealueelle eikä tarvitse mennä sora-autoilla kantatielle vilkkaamman liikenteen sekaan.

Jätteet

Mielipiteissä on muistutettu, että tuulivoimaloista tulee valtava määrä jätettä. Tuulivoimalan lavoista irtoaa mikromuoveja, jotka sisältävä haitallisia kemikaaleja. Muovit päätyvät maahan, vesiin ja ravintoketjuihin.

Metsäisessä maastossa voimaloiden valtavat betoniperustukset jäävät usein maahan aiheuttaen pysyviä muutoksia luonnonmaisemaan ja maaperään. Suunnitelmaan ei ole sisällytetty voimaloiden perusten purkamista, mikä tulee sisällyttää jatkosuunnitelmiin.

Yhteisvaikutuksista

Useissa mielipiteissä on esitetty, ettei hankkeen yhteisvaikutuksia lähialueen toisen tuulivoimahankkeen kanssa ole selvitetty. Myös Päijänteelle aiheutuu merkittäviä vaikutuksia useasta eri tuulivoimahankkeesta.

On tiedossa, että Riuttankoluun myös suunnitellaan viittä tuulivoimalaa, jolloin Auttoisten kylä jäisi kahden tuulivoimahankkeen väliin. Lähellä olevista hankkeista puuttuu kaksi vireillä olevaa hanketta, joiden yhteisvaikutukset Tornimäen hankkeen kannalta on syytä ottaa huomioon: Karilanmaan tuulivoimahanke Sysmässä (24 km Tornimäestä itään) sekä Kuhmoisten Mustamäen tuulivoimahanke (n. 28km pohjoiseen Tornimäestä).

Tornimäen ja Riuttaankolun tuulivoimahankkeiden samanaikainen toteuttaminen Padasjoella voi johtaa merkittäviin yhteisvaikutuksiin ympäristössä. Kahden lähekkäin sijaitsevan tuulipuiston yhteisvaikutukset voivat aiheuttaa elinympäristöjen pirstaloitumista, mikä heikentää alueen luonnon monimuotoisuutta. Useiden tuulipuistojen yhteisvaikutukset voivat lisätä törmäysriskiä linnustolle. Lisäksi tuulivoimaloiden melu, välke ja visuaalinen vaikutus voivat yhdessä muodostaa suuremman haitan paikallisille asukkaille ja matkailijoille kuin yksittäinen hanke aiheuttaisi. Olisi tärkeää edellyttää syvällisempää yhteisvaikutusten arviointia näiden vierekkäin tulevien tuulivoimapuistojen molemmilta hanketoimijoilta.

Jatkovaiheista

Useissa mielipiteissä on katsottu, että hankkeen toteuttaminen ympäristöluvanvaraisena hankkeena on erittäin tärkeää todennäköisten melu- ja muiden ympäristöhaittojen korjaamisen kannalta. Rakentamisluvissa on tarpeen tarkastella myös toiminnan lopettamiseen liittyvä perustusten purkaminen. Selostuksen puutteellisuudet tulee korjata lisäselvityksillä.

Lepakoiden ottamista mukaan vaikutusten seurantaohjelmaan on esitetty eräässä mielipiteessä. Samoin kuin on esitetty, että ekologinen kompensointi tulee sisällyttää osaksi hankkeen tarkempaa jatkosuunnittelua ja kustannuslaskentaa.

5 ARVIOINTISELOSTUKSEN RIITTÄVYYS JA LAATU SEKÄ LAATIJOIDEN PÄTEVYYS

Hämeen ELY-keskus on yhteysviranomaisena tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä toteaa tältä osin seuraavaa.

Hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus arviointiselostuksen ja sen erillisselvitysten laatimiseen. Vaikutusten arvioinnit eri aihepiireittäin on tehnyt eri alojen asiantuntijoista koostuva työryhmä. Arviointiselostuksen laatimiseen YVA-konsultin taholta osallistuvat henkilöt on koulutus- ja ammattitaustaltaan asianmukaisesti esitetty.

Hankkeen arvioinnissa on ollut mukana vain yksi varsinainen toteutusvaihtoehto (VE1) hankkeen toteuttamatta jättämisen (VE0) lisäksi. Vaihtoehtoasetelma kyseissä hankkeessa on hyväksyttävää, vaikkakin se on vähentänyt arvioinnin monipuolisuutta ja arvioinnista saatavaa informaatiota.

Hankkeessa arvioitava vaihtoehto VE1 on hieman supistunut arviointimenettelyn aikana. Arvioinnissa mukana olevat toteutusvaihtoehto voi muuttua suunnittelun edetessä ja yhteysviranomainen katsoo hankkeen kuitenkin pysyneen samana hankkeen muutoksista huolimatta. Muutos on kuvattu asianmukaisesti arviointiselostuksessa.

Tornimäen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutuksista tehtyjä selvityksiä voidaan pitää riittävän kattavina sen arvioimiseksi, täyttääkö selostus sille YVA-laissa asetut vaatimukset. Hanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointiselostus täyttää YVA-lain 19 §:ssä ja YVA-asetuksen 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset. Selostus on laadittu nähtävillä olleen arviointiohjelman ja keskeisiltä osiltaan myös yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. Niiltä osin, kun selostuksessa ei ole otettu huomioon yhteysviranomaisen lausunnossaan esittämiä lisäselvitys- ja tarkentamispyyntöjä, kyseiset seikat eivät ole niin olennaisia, että ne estäisivät muodostamasta kokonaiskäsitystä hankkeen merkittävistä vaikutuksista.

Yleisesti ottaen tehty vaikutusten arviointi mahdollistaa hankkeen merkittävien ympäristövaikutusten tarkastelun ja vertailun. Selostus on rakenteeltaan selkeä ja laadultaan kokonaisuutena tarkastellen riittävä, vaikka vaikutusten arviointi on jäänyt joiltain osin puutteelliseksi. Erityisesti maisema-arvioinnissa käytetty havainnekuvamateriaali on puutteellista, mikä vaikeuttaa tehdyn maisema-analyysin arviointia. Kokonaisuutena hankkeen kuvaus, teemakohtaiset vaikutukset ja vaikutusten merkittävyyden arviointi on arvioitu riittävällä tavalla ja tarkkuudella. Vaikutusten seurantatarve on selostuksessa myös esitetty, vaikkakin hyvin yleispiirteisesti.

Kokonaisuutena arvioiden yhteysviranomaiselle toimitettu arviointiselostus on puutteistaan huolimatta laadultaan hyvätasoinen. Selostuksessa on laaja-alaisesti, kattavasti ja yksityiskohtaisesti kuvattu hankkeen ennakoitavissa olevat todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset. Selostuksen ymmärrettävyyttä, käytettävyyttä ja kokonaiskuvan hahmottamista vaikeuttaa asiakirjan suuri sivumäärä (468 s + liitteet). Selostuksen laatua olisi parantanut, jos aineistossa olisi keskitytty YVA-menettelyn näkökulmasta oleellisiin asioihin. Näin sisältö olisi saatu tiiviimmäksi ja helpommin käsiteltäväksi.

Useassa annetussa mielipiteessä on todettu hankkeen kielteiset vaikutukset kiinteistöjen arvoon. Tämän osalta yhteysviranomaisen toteaa, että lain mukaiseen ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn ei kuulu niiden vaikutusten arviointi, jotka arvioitavalla hankkeella on kiinteän ja irtaimen omaisuuden arvoon.

Vaikutusten arviointimenetelmän käytössä on ollut hyvää se, että arvioinnissa käytetyt merkittävyyden kriteerit on kuvattu selkeästi. Vaikutuksia kokonaisuutena on arvioitu melko johdonmukaisesti. Sen sijaan vaikutusarviointien johtopäätöksiä yksityiskohdissa on perusteltu melko heikosti. Joiltain osin käytetty menetelmä myös karkeistaa arvioita liiaksi.

Selostukseen ei sisälly sellaisia olennaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaista laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä vaikutuksista. Tehdyn arvioinnin perustella on mahdollista muodostaa riittävä kokonaiskuva hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista, tunnistaa ja arvioida hankkeen merkittävät vaikutukset sekä esittää näkemyksiä sähköaseman sijainnin ympäristöllisestä paremmuudesta.

Kuitenkin yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, että arvioinneista on kuulemisen ja yhteysviranomaisen oman tarkastelun yhteydessä noussut esille eräitä selkeitä puutteita ja epävarmuustekijöitä, jotka on otettava huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa. Nämä ovat kuitenkin luonteeltaan sellaisia, että ne voidaan korjata hankkeen jatkosuunnittelun ja tulevien lupa- ja hyväksymismenettelyjen yhteydessä tehtävillä tarkentavilla lisäselvityksillä, joita on kuvattu jäljempänä.

6 YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomainen esittää perusteltuna päätelmänään Tornimäen tuulivoimahankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa.

Suunnitellulla tuulivoimahankkeella on merkittäviä ja kielteisiä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointityön perusteella hankkeen keskeisimmät vaikutukset kohdistuvat:

- asutukseen ja ihmisten viihtyvyyteen,
- maisemaan ja
- pohjavesiin.

Yhteysviranomainen katsoo, että selostuksessa esitetty vaikutusten arvioinnin lopputulos merkittävimmistä vaikutuksista on pääosin oikeansuuntainen.

Hankkeen luonne huomioon ottaen on epätodennäköistä, että huomattavilta ympäristövaikutuksilta voitaisiin välttyä. Hankkeen jatkosuunnittelussa on tärkeä kiinnittää erityistä huomiota hankkeen vaikutusten vähentämiseen asioissa, missä tämä on teknistaloudellisesti mahdollista.

Osa arvioiduista vaikutuksista erottuu muita suuremmaksi. Myös selostuksessa suhteellisen vähäiseksi arvoidut vaikutukset voivat muodostua merkittäviksi, mikä pitkälti johtuu arvioinnissa käytetyistä vaikutusten merkittävyyden kriteereistä. Vaikka eräät hankkeen ympäristövaikutukset on arvioitu kokonaisuutena vähäiseksi tai kohtalaiseksi, niin paikallisesti tai kiinteistökohtaisesti myös nämä vaikutukset voivat muodostua merkittäviksi. Tämä koskee erityisesti välkevaikutuksia tai maisemavaikutuksia.

Arviointiselostuksessa on tunnistettu merkittäviksi ja keskeisiksi kielteiseksi ympäristövaikutuksiksi asumisviihtyvyyteen liittyvät muutokset. Muutokset kohdistuvat erityisesti hankealueen läheisyydessä oleviin asuin- ja lomakiinteistöihin. Näitä lähialueita koskee erityisesti virkistysmaiseman muuttumista, kun näkyvät voimat koetaan epämiellyttävänä muutoksena rauhallisessa järvimaisemassa. Tuulivoimaloiden välkevaikutus ulottuu myös lähialueiden lomakiinteistöihin.

Maisemavaikutukset on arvioitu kohtalaiseksi voimaloiden lähialueilla (0-8 km) ja välialueella (8-12 km). Välittömässä lähiympäristössä sijaitsevan Särsjärven pohjoisille loma-asukkaille virkistysmaisemaan kohdistuvat vaikutukset voivat olla erittäin suuret. Välialueelle vaikutukset kohdistuvat myös Päijänteen kansallispuistoon. Näkymäalue selvityksen mukaan esimerkiksi Kelventeelle voimat tulisivat näkymään.

Keskeiseksi merkittäväksi vaikutukseksi on selostuksessa tunnistettu myös sähköaseman sijainnin merkitys pohjavesiin. Ero hankevaihtoehtojen välillä merkittävissä vaikutuksissa liittyy juuri sähköaseman sijaintiin. Sähköaseman sijaintivaihtoehdon (VEB) pohjavesivaikutukset ovat vähäisemmät, koska asema sijoittuu pohjaveden muodostamisalueen ulkopuolelle.

Merkittäväksi myönteiseksi ympäristövaikutukseksi selostuksessa on tunnistettu hankkeen (VE1) ilmastovaikutukset. Hankkeen toteutuksella on arvioitu olevan myös joitakin myönteisiä aluetalousvaikutuksia.

Yhteysviranomaisen toteaa, että myös välkkeen osalta vaikutukset muodostuvat merkittäviksi, koska varjostusmallinnusten mukaan ilman lieventämistoimenpiteitä ohjearvot ylittyvät eräiden vapaa-ajankiinteistöjen kohdalla. Näin ollen kiinteistölle saattaa aiheutua tuulivoimaloiden toiminnasta kohtuutonta rasitusta.

Muiden hankkeesta aiheutuvien vaikutusten yhteysviranomaisen arvioi laadultaan ja voimakkuudeltaan sellaisiksi, ettei niitä voida kokonaisuutena luokitella todennäköisesti erityisen merkittäviksi. Myös näillä osa-alueilla on kuitenkin olemassa asioita, jotka vaativat haittojen vähentämistoimien soveltamista ja tarkempaa jatkosuunnittelua. Tämä koskee erityisesti luonnonsuojelun ja vesiensuojelun kysymyksiä. Tämän päätelmän myöhemmässä perusteluosiossa esitetään yhteysviranomaisen näkemyksiä ympäristövaikutusten merkittävydestä ja selvitystarpeista vaikutustyypeittäin.

Esitettyä hankevaihtoehtoa (VE1) voidaan sinänsä pitää jatkosuunnittelukelpoisena, koska mitkään hankkeen ympäristövaikutukset eivät tehdyn vaikutusarvioinnin perustella muodostu kriittisen merkittäviksi. Siinä ei ole tunnistettu ehdottomia lainsäädäntöön perustuvia ympäristöllisiä toteuttamisesteitä. Lisäksi haittojen ehkäisemis- ja lieventämiskeinoja soveltamalla voidaan hankkeen haitallisia vaikutuksia edelleen pienentää. Sähköaseman sijainnin osalta pohjavesien suojelun tärkeyttä tulee korostaa ja tästä näkökulmasta VEB on hyväksyttävämpi vaihtoehto.

Yhteysviranomaisen korostaa, että tarkasteltavana olleessa arviointiselostuksessa esitetyt arviot hankkeen ympäristövaikutuksista riippuvat monelta osin selostuksessa esitettyjen vaikutuksia lieventävien toimenpiteiden toteuttamisesta ja ympäristönäkökohtien riittävästä huomioon ottamisesta tuulivoimaloissa ja niihin liittyvien toiminta-alueiden sijoittelussa. Tämä tulee ottaa huomioon hankkeen mahdollisessa jatkosuunnittelussa.

Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota haittojen ehkäisemis- ja lieventämiskeinojen yksityiskohtaisempaa suunnitteluun ja käyttöönottoon. Jatkotyössä tarvitaan myös eräiden vaikutusten arvioinnin osa-alueiden tarkentamista kaavoitus- ja lupamenettelyjä varten. Hankkeen jatkovaiheissa on lisäksi huolehdittava ympäristövaikutusten seurantaohjelman tarkentamisesta ja käyttöönotosta. Seurannalla saadaan tietoa toteutuneista vaikutuksista ja korvaavien toimien tarpeesta.

6.1 Perustelut

Perusteltu päätelmä pohjautuu YVA-lain 19 §:n vaatimuksiin ja YVA-asetuksen 4 §:n 1 momentin mukaisesti kohtiin arviointiselostuksen sisällystään. Yhteysviranomaisen johtopäätökset ovat laadittu arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen

oman tarkastelun pohjalta. Seuraavassa on esitetty päätelmien perusteita ja käsitelty niitä vaikutusarvioinnin osa-alueita, joihin hankkeen jatkosuunnittelussa tarvitaan lisäselvityksiä tai tarkennuksia.

Vaikutusarvioinnissa on hankkeen osalta kattavasti tunnistettu erilaisia myönteisiä ja kielteisiä ympäristövaikutuksia. Yksikään hankkeen aiheuttama kielteinen vaikutus ei näyttäisi käytössä olevan tiedon perusteella ja ennalta arvioiden muodostuvan sellaiseksi, että vaikutuksia ei voitaisi tarkemman hankesuunnittelun edetessä ja kaavoitus- ja lupamenettelyiden yhteydessä riittävästi lieventää hyväksyttävälle tasolle.

Maankäytön suunnittelu

Arviointiselostuksessa on arvioitu riittävästi hankkeen vaikutuksia maankäyttöön. Tornimäen hankealue täyttää tuulivoiman seudullisen tason vaatimukset. Suunnitellut voimalat sijoittuvat tuulivoimaselvityksen mukaiselle kohdekortin tuulivoima-alueelle, joka on laajempi kuin Tornimäen varsinainen hankealue.

Tuulivoima-alueen kaavoittaminen edellyttää voimassa olevan ranta-asemakaavan osittaista kumoamista ja tuulivoimapuiston toteuttaminen edellyttää tuulivoimayleiskaavan laatimista. Tuulivoimayleiskaava on alueella vireillä.

Maisema, kulttuuriympäristö ja elinympäristö

Ympäristön erityispiirteet sekä valtakunnalliset ja maakunnalliset kulttuuriympäristökohteet ja -alueet on arvioinnissa kattavasti tunnistettu. Hankkeen vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön on esitetty perusteellisesti.

Maisemavaikutuksia on tarkasteltu tarkoituksenmukaisten etäisyysvyöhykkeiden mukaisesti. Vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön on kuvattu pääosin riittävästi. Puutteena on, että havainnekuvamateriaalia ei ole esimerkiksi Kelventeeltä eikä Päijänteeltä. Yhteysviranomaisen katsoo, että maiseman havainnekuvia tulee jatkosuunnittelua varten täydentää vähintään merkittävimmiksi määriteltujen näkymäsuuntien osalta. Jatkosuunnittelussa myös havainnekuvien laatuun tulee kiinnittää suurempaa huomiota.

Maisemaan kohdistuvien negatiivisten vaikutusten lievennyskeinoja tulee jatkosuunnittelussa edelleen selvittää, erityisesti viereisen Pallitta-Tyllänmäen maisema-alueelta, Särjäjärven alueelta sekä Päijänteeltä.

Myös voimaloiden sijainnin siirtämisen vaikutusta on edelleen selvitettävä.

Ilmasto

Ilmastovaikutusten arviointi on tehty pääpiirteissään asianmukaisilla menetelmillä ja riittävällä tarkkuudella. Hankkeen kytkeytyminen kansainvälisiin, kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin ilmastotavoitteisiin on kuvattu arviointiselostuksessa kattavasti. Vaikka hankkeella tuotetun sähköenergian ei voida olettaa korvaavan suoraan runsaasti päästöjä aiheuttavaa fossiilista energiantuotantoa, edistäisi hankkeen toteuttaminen myönteisesti ilmastonmuutoksen hillintää koskevia tavoitteita.

Hiilinielujen ja -varastojen laskentaan liittyviä epävarmuustekijöitä ovat muun muassa laskennan ulkopuolelle rajattu maaperähiili, puuston hiilivaraston muutosten arvioinnissa käytetyt oletukset sekä johtoaukean leveys sähköaseman sijoitusvaihtoehdossa VEB. Siksi on epätodennäköistä, että hanke saavuttaa laskennallisen hiilineutraaliuden ennakoidussa aikataulussa. Maaperähiilen varastojen säilymisen kannalta on olennaista, että tuulivoimaloiden ja muiden hankkeeseen liittyvien rakenteiden sijoittelua pyritään välttämään hankealueen turvemaille arviointiselostuksessa esitetyllä tavalla.

Melu

Melun leviämistä on arvioitu asianmukaisella laskentamenetelmällä. Arviointiselostuksen mukaan melun ohjearvot eivät ylitä läheisillä vapaa-ajan kiinteistöillä. Lähimmissä kohteissa, joissa todennäköisesti havaitaan melua, melutasot ovat kuitenkin lähellä ohjearvojen rajaa 40 dB. Tällöin riski sille, että ohjearvo ylittyy kiinteistöillä, on vähintään merkittävä.

Tuulivoimaloiden mahdollista uudelleen sijoittamista tulee tarkastella suhteessa kohteisiin, joissa meluarvot ovat lähellä ohjearvon rajaa. Meluntorjuntatoimenpiteiden riittävyys tulee toiminnan aikana varmistaa melumittauksin lähimmissä altistuvissa kohteissa.

Hankkeen jatkosuunnittelussa ja lupamenettelyissä tulee ottaa huomioon, että tehdyssä melumallinnuksessa (FCG 24.1.2025) on käytetty lähtökohtana meluvaikutusta lieventävänä ratkaisuna hammastettuja lapoja (noise mode säätö: PO7200 STE). Melumallinnuksen ajantasaisuus tulee tarkistaa viimeistään rakentamislupavaiheessa, kun tarkat rakennuspaikat ja voimalamalli ovat selvillä.

Välke

Välkevaikutusta on arvioitu asianmukaisesti. Mallinnuksen mukaan tuulivoimahankkeen ympäristössä jää kaksi lomakiinteistöä välkevaikutusalueelle käytettäessä Ruotsin 8 tunnin ohjearvoa tai 12

asuin- tai lomakiinteistöä ja neljä rakentamatonta rakennuspaikkaa välkevaikutusalueelle käytettäessä Saksan teoreettista päiväkohtaista raja-arvoa. Rakentamatonta rakennuspaikkaa tulee kohdella samalla tavalla, kuin rakennettua kiinteistöä.

Suomessa ei ole määritelty välkevaikutukselle raja-arvoja tai suosituksia. Välkevaikutusten arvioinnissa on suositeltavaa käyttää apuna muiden maiden suosituksia välkkeen rajoittamisesta. Kun tuulivoimaloiden toiminta voi aiheuttaa naapureille välkettä yli sallitun rajan, tulee haitallista välkevaikutusta aiheuttavien voimaloiden toiminnalle hakea ympäristölupaa ja ryhtyä tarvittaviin toimiin välkevaikutusten vähentämiseksi. Voimaloiden toimintaa on tarvittaessa rajoitettava. Rajoitustoimet tulee kohdistaa voimaloihin, joilla on suurin vaikutus välkealueen rakennusten välkemäärään. Selvitysten mukaan merkittävintä välkehaittaa aiheuttavat voimalat neljä ja viisi.

Jatkosuunnittelussa on selvitettävä mahdollisuudet voimaloiden sijoittamisella ja voimalakorkeuden madaltamisella välkehaitan vähentämiseen. Välkemallinnukset tulee tarkistaa ja ympäristöluvan tarve ottaa huomioon voimaloiden rakentamislupavaiheessa, kun tarkat rakennuspaikat ja voimalamalli ovat selvillä. Voimalat tulee varustaa teknisesti siten, että välkkeen rajoittaminen on mahdollista.

Pintavedet

Hankealueen pintavesiä ja niihin kohdistuvia vaikutuksia on käsitelty sekä selostuksen pintavesiluvussa että luontoarvojen yhteydessä. Hankealueella on lukuisia pitkäviipymäisiä lampia ja pieniä järviä sekä pieniä virtavesiä. Toisin kun selostuksessa on arvioitu, tällaisissa vesissä runsasta kiintoainekuormaa ei voida pitää ohi menevänä ja vaikutuksiltaan lyhytaikaisena ilmiönä, koska suuri kertakuormitus voi liettää pienveden ja kertyä paksuksi lietepatjaksi lammen tai puron pohjasedimentin päälle muuttaen luontaista eliöyhteisöä.

Tuulivoimala-alueen rakentamisen alettua kuormitustilanne muuttuu, sillä etenkin rakentamisaikana kiintoainekuormitus tulee kasvamaan huomattavasti ja painottuu maa-ainesten poistosta, läjityksestä, massanvaihdosta, maakaapeleiden kaivamisesta, louhinnasta sekä teiden, voimalakenttien ja rakenteiden perustamisesta aiheutuvaan kuormitukseen luonnonhuuhtouman sijaan. Lisäksi alueella tullaan liikkumaan raskailla ajoneuvoilla.

Turvemaan kaivamisen yhteydessä lähtee aina kiintoaineen mukana liikkeelle vesistöjä tummentavaa ja orgaanista kuormaa lisäävää humusta. Vesien tummumisella on paljon erilaisia ekosysteemitason vaikutuksia. Alueen rakentaminen lisää läpäisemättömien pintojen osuutta, joten hulevesien määrä ja niiden mukana huuhtoutuva kuormitus tulee kasvamaan.

Suuri osa tuulivoima-alueen pintavesivaikutuksista painottuu Iso-Pallittajärven valuma-alueen pintavesiin ja Iso-Pallittajärveen. Yhden voimalayksion ja sen oheisrakentamisen vaikutukset kohdistuvat hankealueen pohjoisosan lähellä sijaitsevan Särsjärven valuma-alueen pintavesiin sekä itse Särsjärveen.

Jatkosuunnittelussa, osayleiskaavoituksessa ja rakentamislupakäsittelyssä on tärkeä kiinnittää huomiota rakentamisvaiheen vesiensuojelurakenteisiin ja vesistöjen rannoille jätettäviin riittävän leveisiin suojavaikuteisiin, jotta pintavesiin tuleva kiintoainekuormitus saadaan minimoiduksi. Vesiensuojelun tulee kuitenkin koskea kaikkia hankealueen pienvesiä eikä vain esimerkiksi vesilain mukaisia lampia, noroja ja puroja. Vaikutuksia pintavesiin voidaan vähentää myös rakentamisen sijoittelulla niin, että maanmuokkaus ja kaivaminen on mahdollisimman vähäistä eikä kohdistu turvemaalle.

Jatkosuunnittelussa tulee selvittää voimalapaikkojen ja tiestön rakentamiseen liittyvä ojitustarve. Tarvittaessa ojituksesta tulee tehdä vesilain mukainen ojitushankkeiden (VL 5 luvun 6 §), jonka tarpeen selvittämisessä tulee ottaa huomioon tämän hankkeen osalta muun muassa ojitustarpeet pohjavesialueen läheisyydessä, rakennuspaikkojen ulkopuolelle ohjattavat vedet ja niihin liittyvät ojien suurentamistarpeet sekä tiestön rakentamiseen liittyvien valtojen perkaamistarpeet.

Luonto

Selostuksesta saa hyvän kokonaiskuvan hankkeen vaikutuksista luontoarvoihin, sillä ne ovat esitetty selostuksessa ekologisina kokonaisuuksina. Hankkeen vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin, luonnonsuojelualueisiin, ekologisiin yhteyksiin sekä eläimistöön ovat kokonaisuudessaan vähäisiä. Hankkeen vaikutusalueella on kuitenkin yksittäisiä luontokohteita, joihin vaikutukset voivat ilman lieventämis-toimia muodostua merkittäviksi.

Hankkeessa ei ole tarpeen laatia luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista Natura-arviointia. Luontoselvitykset ovat hankkeen vaikutusten arviointiin muilta osin riittävät, mutta liito-oravan, kirjoverkkoperhosen ja ohjelmavaiheen jälkeen muuttuneiden voimalapaikkojen kasvillisuus- ja luontotyyppien osalta selvityksiä on täydennettävä kaavoituksen edetessä. Kirjoverkkoperhosen osalta selvitys on puutteellinen ja liito-oravaselvitys on tehty vääränä ajankohtana. Voimala 4 sijoittuu liito-oravalle luontoselvityksessä potentiaalisesti määritetylle alueelle, joten erityisesti sen kohdalla on kiinnitettävä huomiota voimalasijoitteluun, liito-oravan esiintymiseen sekä sen tarvitsemiin ekologiin yhteyksiin.

Vaikutusten merkittävyyden arvioinnissa on joiltain osin puutteita vaikutuskohteen herkkyyden arvioinnissa ja muutoksen suuruuden tunnistamisessa. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeella on

sijoituessaan luonnon ydinalueella todettua merkittävämpiä vaikutuksia ekologiaan yhteyksiin.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutukset luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeihin ilvekseen ja saukkoon ovat suurempia kuin selostuksessa on esitetty. Arvokkaiden luontokohteiden vaikutusalueita ei ole tunnistettu oikein, joten niihin kohdistuvat vaikutukset ovat merkittävämpiä ja ulottuvat laajemmalle, kuin selostuksessa on arvioitu.

Vaikutukset linnustoon on selvitetty riittävästi. Vaikutusten merkittävyys on arvioitu realistisesti. Kaakkurin, metson ja teeren osalta negatiivisten vaikutusten merkittävyys saattaa olla arvioitu liian vähäiseksi.

Vaikutukset yksittäisille vesiluontokohteille voivat muodostua merkittäviksi. Erityisesti vesilain 2 luvun 11 §:n mukaisiin luontotyypeihin kohdistuvia vaikutuksia ei ole tunnistettu siten, että vesilain kieltämää heikennystä ei varmuudella tapahtuisi. Erityisesti Honolanrimmiin (luontokohde 3) ja Kiiasjärveen (luontokohde 14) kohdistuvista vaikutuksista jää epäselvyyksiä, joita tulee tarkentaa kaavoituksessa. Lähtökohtaisesti hanke on suunniteltava siten, että vesilain mukaista poikkeuslupaa ei tarvittaisi. Arvoluokan 3 ja 4 luontokohteiden osalta on myös otettava huomioon vaikutukset ja esitettävä jatkosuunnittelussa riittävät lieventämistoimenpiteet. Erityisesti sähköaseman vaikutus Mustajärven ja Kaitajärven suokompleksiin (luontokohde 16) on ilman lieventämistoimenpiteitä esitettyä merkittävämpi.

7 HANKKEEN JATKOKÄSITTELYSTÄ

Suunniteltu hanke edellyttää kaavoitukseen liittyviä menettelyjä ja eräitä ympäristöllisiä lupia. Suunniteltu hanke edellyttää osayleiskaavan laadintaa ja ranta-asemakaavan osittaista kumoamista. Toiminnan sijoittamisessa on otettava huomioon kaavassa osoitettava alueen käyttötarkoitus ja aluetta koskevat kaavamääräykset.

Hanketta koskevan osayleiskaavan laatimisen yhteydessä on tarpeen ottaa huomioon edelle lausutut jatkoselvitystarpeet ja kaavatasoon sopivat haittojen lieventämiskeinot. Erityisiä selvitystarpeita liittyy maisemavaikutusten arviointiin. Kaavassa ja sen määräyksissä on varmistettava muun muassa pintavesien hallinta, luontokohteiden suojelu ja siihen tarvittavien suojavyöhykkeiden riittävyys, pohjavesiensuojelua toteuttavien suojelumääräysten asettaminen sekä inventoitujen arkeologisten kohteiden säilyminen. Hankkeen ympäristövaikutusten tarkempi seurantasuunnitelma on laadittava kaavoituksen yhteydessä.

Voimaloiden rakentamiseen tarvitaan rakentamislain (751/2023) mukaiset rakentamisluvat. Hankkeen mukainen rakentaminen vaatii yksityiskohtaiset rakennus- ja rakennuttamissuunnitelmat. Rakentamisluvan yhteydessä on otettava huomioon muun ohella hulevesien hallinnan vesiensuojelurakenteiden tarve kiintoainepäästöjen rajoittamiseksi, melu- ja välkemallinnusten ajantasaisuus sekä melumittausten tarve melualueen

varmistamiseksi. Samassa yhteydessä on tarkasteltava toiminnan lopettamisen yhteydessä tapahtuvaa voimalan ja sen perusten purkamista sekä siihen liittyvää jätehuoltoa. Lähtökohtaisesti toiminnan loppumisen jälkeen ympäristöön kuulumaton materiaali tulee poistaa ja kierrättää mahdollisuuksien mukaan. Rakentamisluvan lupaharkinnassa on tiedostettava myös voimalan mahdollinen ympäristöluvan tarve.

Yksittäisten tuulivoimaloiden ympäristöluvan tarve perustuu mahdolliseen naapuruussuhdehaittaan, sillä tuulivoimalatoiminnan harjoittamista ei ole suoraan laissa säädetty luvanvaraiseksi. Ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla toiminnan luvanvaraisuutta arvioidaan tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Ympäristölupa on oltava toimintaan, josta saattaa aiheutua naapuruussuhdelain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta. Säännöksen mukaan kiinteistöä ei saa käyttää siten, että naapurille aiheutuu kohtuutonta räsitusta esimerkiksi valosta tai muusta vastaavasta vaikutuksesta.

Yhteysviranomaisen katsoo, että osa nykyisen hankkeen mukaisten voimaloiden toiminnoista edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa lähikiinteistöille aiheutuvien haitallisten välkevaikutusten vuoksi. Toimivaltainen viranomaisen on kunnan ympäristölupaviranomaisen.

Hanketta koskeviin lupahakemuksiin on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaista esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

Lupaviranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon. Lupalaeissa on lisäksi tarkemmat säännökset arvioinnin huomioon ottamisesta.

8 PERUSTELLUN PÄÄTELMÄN TOIMITTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomaisen toimittaa perustellun päätelmänsä sekä arviointiselostuksesta saamat lausunnot ja mielipiteet hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi Padasjoen kunnan rakennusvalvonnalle ja lausunnon antajille.

Perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot toimitetaan nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuille osoitteeseen: www.ymparisto.fi/tornimaentuulivoimaYVA. Hämeen ELY-keskuksen verkkosivuilla julkaistaan päätelmää koskeva kuulutus 30 päivän ajan osoitteessa www.ely-keskus.fi/-/kuulutukset-ja-ilmoitukset-hame. Ilmoitus kuulutuksesta lähetetään Padasjoen kuntaan julkaistavaksi sen verkkosivuilla.

9 SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Suoritemaksu on 11 400 euroa. Lasku lähetetään hankkeesta vastaavalle erikseen.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määriteltävä tavanomaisen hankkeen mukaisesti (14-23 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

10 SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullista suoritteista vuonna 2025.

ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Tämän päätöksen on esitellyt ylitarkastaja Kari Leinonen ja ratkaisut ylitarkastaja Johanna Flood. Asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä sähköisesti, mistä on tehty merkintä asiakirjan viimeiselle sivulle.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet lisäksi alueidenkäytön asiantuntija Hannu Niukkanen, pohjavesiasiantuntija Tuomo Korhonen, hydrobiologi Heini-Marja Hulkko, luonnonsuojeluasiantuntija Maria

Reiman, luonnonsuojeluasiantuntija Markus Keskitalo ja johtava
asiantuntija Mika Määttä.

LIITE

Ohje maksua koskevaan muutoksenhakuun

Liite

MAKSUA KOSKEVA MUUTOKSENHAKU**Maksua koskeva muutoksenhaku**

Maksuvelvollisella, joka katsoo, että maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, on oikeus vaatia siihen oikaisua Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus). Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskukselle kuuden (6) kuuden kuukauden kuluttua maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava oikaisua vaativan nimi, asuinpaikka ja postiosoite, vaatimus maksun muuttamiseksi sekä oikaisuvaatimuksen perustelut.

Oikaisuvaatimus on oikaisuvaatimuksen tekijän ja oikaisuvaatimuksen muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, siinä on mainittava myös laatijan nimi, asuinpaikka ja postiosoite. Oikaisuvaatimus voidaan toimittaa ELY-keskukseen myös sähköisessä muodossa. Kun sähköisessä asiakirjassa on riittävät tiedot lähettäjistä, sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella eikä myöskään ns. sähköistä allekirjoitusta tarvita.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä maksun määräämisen perusteena oleva asiakirja alkuperäisenä tai jäljennöksenä.

Omalla vastuullaan oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Kirjallinen oikaisuvaatimus on jätettävä postiin tai sähköinen oikaisuvaatimus lähetettävä siten, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Hämeen ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen postiosoite on PL 29, 15141 Lahti ja käyntiosoite Kirkkokatu 12, Lahti. Sähköposti toimitetaan osoitteeseen kirjaamo.hame@ely-keskus.fi.

Maksupäätökseen sovelletut oikeusohjeet

Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työvoima- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003)

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)

Tämä asiakirja HAMELY/1002/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument HAMELY/1002/2022 har godkänts elektroniskt

Leinonen Kari P 13.05.2025 10:55

Flood Johanna 14.05.2025 14:22